

**ОГЛЯДОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ АСОЦІАЦІЇ УКРЛЕГПРОМ
ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ
ПРЕФЕРЕНЦІЙНОГО РЕЖИМУ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ ТА
ПРАВИЛ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ ВІДПОВІДНО ДО
РЕГІОНАЛЬНОЇ КОНВЕНЦІЇ ПАН-ЄВРО-МЕД**

Інформація підготовлена Асоціацією «Укрлегпром» в співпраці з Державною митною службою України для підприємств легкої промисловості

1. Загальні положення

Методичні рекомендації розроблено з метою надання практичних роз'яснень суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності щодо застосування преференційного режиму вільної торгівлі та правил походження товарів відповідно до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження (далі - Конвенція ПЕМ) з урахуванням змін, що набирають чинності з 1 січня 2026 року.

Рекомендації базуються на оновлених та альтернативних (перехідних) правилах походження Конвенції ПЕМ, положеннях угод про вільну торгівлю України з ЄС, Молдовою, Північною Македонією та іншими країнами-учасницями.

2. Нормативно-правова база

У своїй діяльності суб'єкти ЗЕД повинні керуватися:

- Регіональною конвенцією Пан-Євро-Мед;
- Рішенням № 1/2023 Спільного комітету Конвенції ПЕМ;
- Законом України від 17.12.2024 № 4148-IX про ратифікацію змін до Конвенції ПЕМ;
- Угодами про вільну торгівлю між Україною та країнами-партнерами;
- Митним кодексом України та підзаконними актами.

3. Правила походження товарів: етапи застосування

Застосування правил походження Конвенції ПЕМ відбувається поетапно:

- до 31.12.2025 - можливе використання альтернативних (перехідних) правил походження;
- з 01.01.2025 - діють переглянуті (оновлені) правила походження Конвенції ПЕМ;
- з 01.01.2026 - застосування преференційного режиму з урахуванням повного переходу на оновлені правила між країнами-учасницями.

4. Документальне підтвердження походження товарів

Для підтвердження преференційного походження товарів можуть використовуватися:

- сертифікат з перевезення товару EUR.1;
- декларація походження (у т.ч. складена уповноваженим експортером);
- декларація постачальника або довгострокова декларація постачальника - для цілей кумуляції.

З 01.01.2025 у сертифікаті EUR.1 або декларації походження може зазначатися запис «REVISION RULES» із відповідними кодами (0954, 7012, 7016, 7026, 7027).

Термін дії документів про походження за оновленими правилами становить 10 місяців.

5. Кумуляція походження

5.1. Діагональна кумуляція

Діагональна кумуляція застосовується між трьома і більше країнами за умови наявності між ними угод про вільну торгівлю з ідентичними правилами походження. З 2026 року вона можлива, зокрема, між Україною, ЄС, Молдовою та Північною Македонією.

5.2. Повна кумуляція

Альтернативні правила походження передбачають можливість застосування повної кумуляції для товарів легкої промисловості, за умови виконання виробничих операцій на території сторін угоди та належного документального підтвердження.

6. Особливості для товарів легкої промисловості

Для товарів легкої промисловості (групи 50-63 УКТЗЕД) застосовуються спеціальні правила походження, які мають вирішальне значення для можливості використання преференційного режиму вільної торгівлі.

Ключовими особливостями є:

- специфічні вимоги до виробничих операцій (ткацтво, прядіння, пошиття, розкроювання, фарбування);
- можливість застосування альтернативних (перехідних) правил походження;
- розширене правило толерантності;
- застосування повної та діагональної кумуляції.

6.1. Окремі рекомендації для текстилю та одягу (групи 50-63 УКТЗЕД)

До груп 50-63 УКТЗЕД належать текстильні матеріали, текстильні вироби та одяг (у тому числі трикотажний і нетрикотажний). Для цих товарів діють спеціальні положення Конвенції ПЕМ та альтернативних правил походження.

6.1.1. Виробничі операції

Для набуття преференційного походження, як правило, необхідне виконання достатніх виробничих операцій, зокрема:

- виробництво з пряжі;
- ткацтво у поєднанні з пошиттям одягу, включаючи розкроювання тканини;
- виготовлення одягу з попередньо надрукованої тканини (за умови виконання додаткових операцій);
- фарбування та оздоблення тканин у поєднанні з іншими операціями переробки.

Прості операції (зберігання, прасування, пакування, сортування) не визнаються достатніми для набуття походження.

6.1.2. Правило толерантності

Для товарів груп 50–63 УКТЗЕД передбачено збільшений рівень толерантності:

- допускається використання основних текстильних матеріалів, що не відповідають правилу походження, за умови, що їх частка не перевищує 15 % загальної ваги всіх використаних основних текстильних матеріалів;
- для змішаних виробів із двох і більше основних текстильних матеріалів правило толерантності застосовується до кожного продукту в цілому.

6.1.3. Використання матеріалів, що не відповідають правилу походження

Текстильні матеріали (крім підкладок і додаткових підкладок), які не відповідають правилу походження для відповідного виробу, можуть бути використані за умови, що:

- вони класифікуються в іншій товарній позиції, ніж готовий продукт;
- їх вартість не перевищує 15 % вартості продукту на умовах франко-завод.

6.1.4. Кумуляція для текстилю та одягу

Для підприємств легкої промисловості можливе застосування:

- двосторонньої повної кумуляції між Україною та країнами-партнерами (зокрема, ЄС, Молдова);
- діагональної кумуляції між кількома країнами-учасницями Конвенції ПЕМ за наявності між ними угод про вільну торгівлю з ідентичними правилами походження.

Для підтвердження кумуляції використовуються декларації постачальника або довгострокові декларації постачальника.

6.1.5. Практичні поради для підприємств легкої промисловості

Підприємствам, що виробляють текстиль та одяг, рекомендується:

- документально фіксувати всі етапи виробництва;
- зберігати інформацію про походження тканин, пряжі, фурнітури;
- заздалегідь перевіряти, чи є операції достатніми для набуття походження;
- погоджувати виробничі ланцюжки з митними консультантами або торгово-промисловими палатами.

7. Практичні рекомендації суб'єктам ЗЕД

Суб'єктам господарювання рекомендується:

- заздалегідь перевіряти, які правила походження застосовуються у взаємній торгівлі з конкретною країною;
- коректно визначати код товару згідно з УКТЗЕД;
- вести облік походження матеріалів і виробничих операцій;
- використовувати декларації постачальника для підтвердження кумуляції;
- своєчасно оформлювати та зберігати документи про походження товарів.

8. Чек-лист для підприємств легкої промисловості перед експортом

Перед здійсненням експорту підприємствам легкої промисловості рекомендується перевірити:

- правильно визначений код товару за УКТЗЕД (групи 50–63);
- з якою країною здійснюється експорт та чи діє між сторонами угода про вільну торгівлю;
- які саме правила походження застосовуються (оновлені правила Конвенції ПЕМ або альтернативні правила);
- чи є виконані виробничі операції достатніми для набуття преференційного походження;
- походження основних текстильних матеріалів (тканини, пряжі, волокна);
- дотримання правила толерантності (не більше 15 % для текстильних матеріалів);

- наявність декларацій постачальника або довгострокових декларацій (у разі кумуляції);
- коректність оформлення сертифіката EUR.1 або декларації походження;
- дотримання строку дії документів про походження (10 місяців);
- збереження підтвердних документів для можливих митних перевірок.

9. Типові приклади виробничих ланцюжків (текстиль та одяг)

Приклад 1. Тканина з ЄС - пошиття в Україні - експорт до ЄС

- Тканина походженням з країни ЄС (підтверджена декларацією постачальника);
- В Україні здійснюється розкроювання тканини, пошиття одягу, оздоблення;
- Виконані операції визнаються достатніми для набуття походження;
- Оформлюється сертифікат EUR.1;
- Готовий одяг експортується до ЄС із застосуванням преференційного режиму.

Приклад 2. Тканина з ЄС + фурнітура з третьої країни - пошиття в Україні - експорт до Молдови

- Основна тканина походженням з ЄС;
- Фурнітура (гудзики, блискавки) походженням з третьої країни, частка якої не перевищує допустимий рівень толерантності;
- В Україні здійснюється повний цикл пошиття готового виробу;
- Дотримано вимоги альтернативних правил походження;
- Оформлюється сертифікат EUR.1 або декларація походження;
- Товар експортується до Молдови з преференціями.

10. Заключні положення

Дотримання вимог Конвенції ПЕМ та правил походження товарів є обов'язковою умовою застосування преференційного режиму вільної торгівлі. Запропоновані методичні рекомендації мають практичний характер і можуть використовуватися підприємствами легкої промисловості, фахівцями ЗЕД та митними консультантами у щоденній роботі.